

Українські жінки XX століття

2021

Олена Левчанівська

21.01.1881 – ймовірно 1940

У 1922 році вона — єдина жінка-депутатка від Волині у сенаті Польської Республіки. Була серед засновниць Українського парламентського клубу. Прагнула автономії Західної України. Відстоювала права жінок. Входила до Міжнародної жіночої ліги миру і свободи. Виступаючи з трибун європейських політичних майданчиків, привертала увагу до порушення прав українців.

Навчалася у Петербурзі, Відні, Лейпцизі. Володіла кількома іноземними мовами. Перебуваючи з родиною в різних українських містах долучалася до створення та діяльності «Просвіти».

Розстріляна советською владою, ймовірно у 1940-му.

Січень

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Софія Русова

18.02.1856 – 5.02.1940

Лютий

2021

Авторка концепції національного виховання.
У 15 років заснувала перший дитячий садок в Україні. Вчителювала у сільських школах, працювала викладачкою в університетах, очолювала учительські спілки.
Громадівка. Увійшла до Української Центральної Ради, керувала відділом дошкільної освіти і виховання в уряді Української Народної Республіки.
Учасниця українського жіночого руху. Перебуваючи в еміграції, разом із Союзом українок засудила радянську владу за Голодомор в Україні.

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Надія Суровцева

17.03.1896 – 13.04.1985

Їй судилося довге життя, сповнене надій, плідної праці, зневіри і творчого піднесення. 29 років вона проведе в сталінських в'язницях і таборах. Інтелектуалка зі знанням іноземних мов, з 1917 року працюватиме в Міністерстві закордонних справ українських урядів. Виїде з дипломатичною місією УНР за кордон.

Захистить у Відні докторську дисертацію. Увійде до Міжнародної жіночої ліги миру і свободи. Буде делегаткою на конгресах Ліги у Відні, Дрездені, Гаазі, Амстердамі, Парижі та Вашингтоні.

Повернення на Батьківщину стане фатальним. Попри захоплення марксистською ідеологією та вступ до компартії, у 1927 році її заарештують.

ГУЛАГ вона закарбує у мемуарах.

Березень

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Христина Алчевська

16.04.1841 – 15.08.1920

Організаторка народної освіти. Створила мережу недільних шкіл на Луганщині та Катеринославщині.

У Харкові вона організує першу безкоштовну українську приватну недільну школу для жінок. Тут вчитимуть українську мову, історію та літературу. Проіснує школа до 1919 року. За цей час освіти в ній отримають понад 17 тисяч жінок.

Розроблені нею методики стануть взірцевими для використання у початковій освіті для дорослих за межами Російської імперії. Її оберуть віце-президентом Міжнародної Ліги освіти та запрошуватимуть до європейських педагогічних товариств. На Батьківщині про неї говоритимуть не інакше як про «багатійку, яка навчила схід України писати».

Квітень

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Софія Галечко

3.05.1891 – 20.07 (за іншими даними 31.08) 1918

Її коротке життя було боротьбою за право вибору. Спочатку — національної ідентичності. Згодом, попри гендерні шаблони — за право стати військовою.

Зростаючи у родині з україно-польським корінням, вона обрала Україну. Входила до «Пласту», товариства «Січ», гуртка «Рідна школа». У 1914 році вступила до Легіону Українських Січових стрільців і була сестрою милосердя. Проявила військовий хист, стала розвідницею, очолила чоту та отримала звання хорунжої. За бої на Маківці отримала медаль Хоробрості.

Вона довела, що відвага на полі бою не є винятково чоловічою прерогативою.

Травень

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Ірина Сеник

8.06.1926 – 25.10.2009

За проукраїнські погляди понад 30 років провела у радянських таборах та засланні.

Членка ОУН, правозахисниця.

Розповсюджувала і видавала самвидав, засуджувала русифікацію та дискримінацію українців, була в складі групи захисту політв'язнів. Постійно перебувала під наглядом радянських спецслужб.

З ГУЛАГу передавала звернення до світової громадськості, де описувала порушення прав людини в СРСР.

Стала співзасновницею Всеукраїнської ліги українських жінок, у Бориславі заснувала Товариство української мови та Українську гелсінську спілку. Світовою федерацією українських жіночих організацій визнана однією зі 100 Героїнь світу.

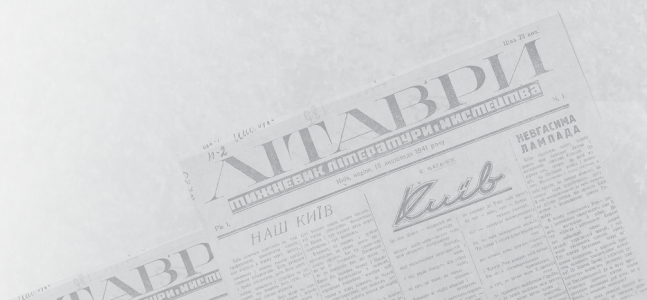
Червень

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Олена Теліга

21.07.1906 – 21.02.1942

Липень

2021

Поетеса, громадська діячка, членка культурної реферантури ОУН.

Присвятила життя боротьбі за Україну.

І її зброєю стало слово.

Народилася під Москвою, зростала у російському середовищі. Переїзд до Києва, а потім вимушена еміграція змінили її світогляд. Перейти на українську стало для неї одним із принципових рішень.

У 1941 році вона прибула до окупованого нацистами Києва. Очоловувала спілку письменників, видавала літературно-мистецький журнал «Літаври».

Розстріляна нацистами у Бабиному Яру разом із чоловіком.

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Марія Бачинська-Донцова

26.07.1891 – 30.12.1978

Високоосвічена, талановита журналістка та громадська діячка. Входила до жіночої чоти Легіону Українських Січових стрільців. Перебувала на дипломатичній службі УНР. Членка «Просвіти», «Соколу», «Пласту», опікувалася дівочим пластовим полком. Викривала злочини польської влади щодо українських активістів на західноукраїнських землях. Її статті регулярно публікувалися на шпальтах галицьких та іноземних видань. Очолювала Союз українок Волині та входила до Міжнародної Ліги миру і свободи. Започаткувала покази українського народного вбрання, відкривши їх на Першому Жіночому Конгресі в Станіславі. Після Другої світової емігрувала до США, працювала редакторкою жіночого журналу, увійшла до Союзу українок Америки.

Серпень

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Теофілія Бзова

1.09.1911 – 23.06.2003

Вересень

2021

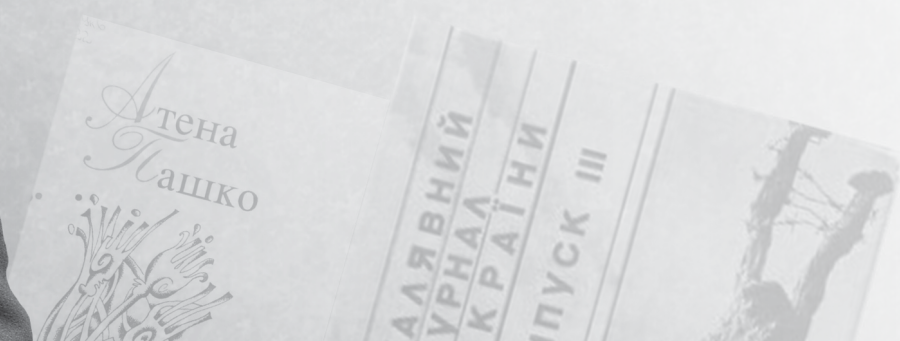
У 1998 році Американська жіноча громада включила її до 100 Героїнь світу — жінок, які боролися за свободу свого народу і за права людини. В ОУН вона була зв'язковою, повітовою провідницею — єдиною жінкою на такій посаді в організації наприкінці 1930-х, очолювала підпільну друкарню. Після Другої світової вестиме підпільну діяльність на Закарпатті. Буде викрита польськими комуністичними спецслужбами і проведе в ув'язненні 10 років. Після звільнення переїде до Канади. Стане активісткою Комітету українців та Ліги українських жінок Канади. Жодного дня не шкодуватиме, що усе життя було боротьбою за Україну. Про це напише у спогадах.

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Атена Пашко

10.10.1931 – 20.03.2012

Жовтень

2021

Проукраїнські переконання привели її до кола дисидентів, через що звільнили з роботи. В умовах стеження агентами КГБ займалася правозахисною діяльністю, видавала «Український вісник».

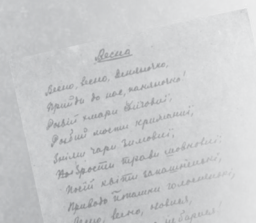
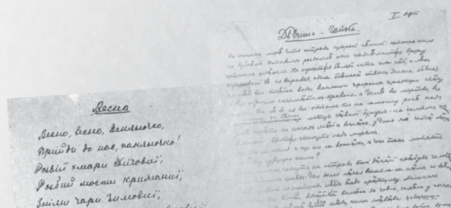
Без неї не обійшлося відродження жіночого руху в Україні. 1991-го вона очолила Союз українок. Який швидко розрісся в цілу мережу місцевих організацій. Налагодила співпрацю із міжнародними жіночими організаціями та українками за кордоном.

Успішна, освічена, захищена законом жінка у вільній Україні — це ті ідеали, про які мріяла Атена Пашко.

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Дніпрова Чайка

1.11.1861 – 13.03.1927

Дніпрова Чайка — псевдонім поетеси, дитячої письменниці, збирачки фольклору та громадської діячки Людмили Березині-Василевської. Походила з родини священника і мала усі шанси стати попівною, але обрала шлях вільної птахи. Надовго не затримувалася на одному місці. Але скрізь була у вирі національного життя. У Херсоні була серед місцевих громадівців, видавала україномовний журнал «Степ». У Києві увійшла до українського клубу «Родина» та «Просвіта». Вірші писала змалку, а перші друковані вийшли в Одесі у журналі «Нива». Ставши народною учителькою, на учительських з'їздах у Олешках, Одесі, Херсоні говорила про відродження української культури та необхідність навчання дітей рідною мовою.

Листопад

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Галя Мазуренко

25.12.1901 – 25.05.2000

Їй судилося стати свідком цілого ХХ століття. Пережити особисту драму, втратити рідню у застінках сталінських катівень. В ній поєднався талант поетеси й художниці. У 1919 році вона склала вступні іспити до Катеринославського університету, проте приєдналася до лав Армії УНР. Служила у Третій Залізній стрілецькій дивізії. Нагороджена «Хрестом Залізного Стрільця». Після поразки Української революції емігрувала. Увійшла до когорти українських письменників «празької школи», опанувала студії українських емігрантських навчальних закладів, захистила дисертацію. Прихід советів до Праги змусив її після Другої світової виїхати до Лондона. Тут заснувала унікальну художню студію.

Грудень

2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		